

Strategisk udviklingsplan Professionsbacheloruddannelsen i Diakoni og socialpædagogik 2021/2022

Indledning

Den strategiske udviklingsplan er et nyt initiativ i VIA.

Idéen er at fokusere og samle tidligere handleplaner i én samlet udviklingsplan, der sætter retningen for den strategiske udvikling af uddannelsen. Udviklingsplanen er således et redskab for vores arbejde med udvikling af uddannelsens kvalitet og relevans. På Diakoni og socialpædagogik dagsordensætter vi den fast på lærermøder og diskuterer den løbende med uddannelsesudvalg, aftagere og øvrige samarbejdspartnere.

Den strategiske udviklingsplan justeres løbende efter behov.

Den strategiske udviklingsplan udarbejdes i takt med VIAs samlede strategi. Den strategiske udviklingsplan giver input til VIAs strategi om den aktuelle strategiske udvikling af VIAs uddannelser.

Den strategiske udviklingsplan anvendes endvidere i uddannelsens kvalitetsrapportering og er fremadrettet den primære dokumentation af planlagte indsatser i forhold til udvikling af uddannelsens kvalitet og relevans.

De kommende år er de strategiske temaer i udviklingsplanen:

1. Frivillighed og civilsamfund
2. Internationalisering

God arbejdslyst med det fælles udviklings- og kvalitetsarbejde!

Susanne & Jens

1 Præsentation af Diakoni og socialpædagogik

Formålet med uddannelsen til professionsbachelor i Diakoni og socialpædagogik er at kvalificere den uddannede til selvstændigt at udøve og udvikle pædagogisk og socialt omsorgsarbejde på professionelt niveau i det pædagogiske, sociale og diakonale arbejdsfelt samt sikre grundlag for videreuddannelse. (BEK nr. 775 af 04/07/2012)

Professionsbacheloruddannelsen i Diakoni og Socialpædagogik blev positivt akkrediteret af Akkrediteringsrådet i 2011 og endelig godkendt, med egen bekendtgørelse, af Ministeriet for Forskning, Innovation og Videregående Uddannelser i 2012. Uddannelsen til professionsbachelor i Diakoni og socialpædagogik startede 1/8 2012, og den udbydes af professionshøjskolen VIA University College med udbudssted på Diakonhøjskolen i Aarhus. Uddannelsen, der er blevet til i et samarbejde mellem VIA UC og Diakonhøjskolen, er en videreudvikling af Diakonhøjskolens diakonuddannelser og reguleres af en samarbejdsaftale mellem VIA og Diakonhøjskolen. Uddannelsen er dimensioneret til 80 st./år – og der optages 50% fra kvote 1 og 50 % fra kvote 2 ansøgerne.

Uddannelsen til professionsbachelor i diakoni og socialpædagogik sigter, i lighed med tidligere diakonuddannelser, mod national og international beskæftigelse i hele det pædagogiske felt, med særlig vægt på det socialpædagogiske område samt det diakonale og kirkelige professionsområde, hvor der varetages udviklings-, lærings- og omsorgsopgaver. Uddannelsens dimittender forventes selvstændigt at kunne planlægge, udøve, udvikle og lede pædagogisk, socialt og diakonalt arbejde på professionelt niveau.

Uddannelsens dimittender får ansættelse inden for det (social)pædagogiske område i kommuner og regioner samt inden for det sociale og diakonale arbejdsfelt.

Muligheder og udfordringer

Uddannelsesperspektivet

Uddannelsens mål og rammer forsøges opnået ved detaljeret studieplanlægning, hvor de studerendes læring er omdrejningspunktet. Der udarbejdes omkring lærerbordet en detaljeret undervisningsplan for hvert enkelt undervisningsmodul. Den indeholder planer for den daglige undervisning, temadage, fælles arrangementer og studietilbud, evalueringserfaringer fra tidligere moduler, præcisering af læringsmål og krav til modulprøver og eksamen. De studerende har på it-plattformen adgang til såvel den samlede modulplan som den daglige detaljerede undervisningsplan med time- og indholdsoversigt, studieaktivitetsmodel etc.

Selvom der arbejdes med forskellige pædagogiske tilgange på uddannelsen i diakoni og socialpædagogik, er en samlende overskrift herfor "den dialogiske læringsform". Den har forskellige udtryk i uddannelsen og blev fremhævet som en styrke af ekspertpanelet i uddannelsesevalueringen 2018/2019. Fælles for den dialogiske læringsform er...dialogen og det fælles liv.

At uddanne sig til at arbejde med mennesker kræver både evnen og lysten til at tale med og leve sammen med andre mennesker. Derfor er undervisningen og læringsmiljøet (højskolekulturen, de mange fælles arrangementer etc.) også organiseret ud fra et fællesskabende og dialogisk læringsprincip. Det betyder, at undervisningen foregår i en vekselvirkning mellem underviser og studerende, mellem det individuelle og det fælles. Skal en sådan tilgang lykkes, fordrer det, at såvel den enkelte studerende som det fælles uddannelsesmiljø "ses og høres".

Den studerendes udgangspunkt og forudsætninger skal tages alvorligt og fællesskabslogikker skal dagsordensættes. Således er studentercentreret læring vigtig på uddannelsen, og den bringes i spil ifm. undervisning (dialog og samtale), systematisk arbejde med feedback, individuelle studiesamtaler, støttende undervisning, studiecafé, projektarbejde, valg-forløb, etc.

Herudover dagsordensættes en fællesskabets pædagogik hvor værdiarbejde, fællesarrangementer, temadage, etc. er en integreret del af uddannelsen. På Diakoni og socialpædagogik omtales dette som "højskolekulturen" - og dette blev fremhævet som en styrke af ekspertpanelet i uddannelsesevalueringen.

Sammentænkningen af den studentercentrerede læring og en fællesskabets pædagogik er i øvrigt en del af værdigrundlaget på Diakonhøjskolen, og uddannelsen prioriterer arbejdet med højskolekulturen og højskoletraditionen højt. Således er dannelsestænkning og et udvidet videnbegreb, der omhandler det "at vide, at kunne og at ville" det socialpædagogiske og diakonale arbejde, et kontinuerligt fokus på uddannelsen.

I et forsøg på at sikre de studerende det bedst mulige uddannelsesforløb evalueres alle undervisningsmoduler skriftligt. Her er et af spørgsmålene til de studerende altid, om der er en sammenhæng mellem modulets læringsmål og undervisningens indhold? De studerendes evalueringer, resultaterne af modulprøver/eksamener, censorrapporter og undervisernes erfaringer sammenholdes, gennemgås og diskuteres efterfølgende på pædagogiske dage - også med henblik på om de studerende opnår uddannelsens mål for læringsudbytte.

På baggrund af nøgletallene fra Læringsbarometerundersøgelsen i 2018, har der de senere år været øget fokus på studieintensiteten. Der er i tilknytning hertil udarbejdet nye registreringskemaer, og der er, systematisk, spurgt ind til studieintensiteten på alle moduler. På baggrund af den seneste undersøgelse (Læringsbarometer og Uddannelseszoom 2020) fortsætter arbejdet hermed.

Dialog med praksisfeltet, forsknings- og udviklingsområdet omkring aktuelle behov, tendenser og ny viden sker bl.a. gennem uddannelsesudvalg, dialog med praktikinstitutioner, pædagogiske dage med professionsforskere, samarbejdsprojekter med baglands-organisationer/institutioner, FoU-arbejde, udviklingsprojekter med diakonale organisationer og temadage med fokus på socialpædagogisk og diakonal faglighed.

Den seneste tid har vi, med afsæt i tilbagemeldinger fra praksis og viden fra udviklingsprojekter og forskning, været optaget af uddannelsens arbejde (undervisning, planlægning og læringsmål) med frivillighed. Uddannelsens videngrundlag er til stadighed under forandring ift. tidens udfordringer og nye initiativer. Det fordrer kontinuerlig opmærksomhed og kompetenceudvikling i forhold til uddannelsens relevans og indhold.

I et uddannelsesperspektiv er det relevant for diakoni og socialpædagogik at arbejde med følgende i den kommende periode:

- Studentercentreret læring og et udvidet videnbegreb
- Studieintensitet og feedback
- Frivillighed og profession

Omverdensperspektiv

Nye politiske tiltag betyder, at traditionelle socialpædagogiske opgaver ændres. Vi ser en udvikling, hvor leve- og læresteder afvikles til fordel for personbundne støtteformer. Små institutions-bundne fællesskaber med beskyttede livsformer afløses til fordel for inklusion i store almene pædagogiske fællesskaber. Politiske tendenser peger i retning af færre døgninstitutioner-anbringelser af børn og unge og flere familiepleje-anbringelser. §110 tilbud og hjemløseområdet, misbrugs- og rådgivningsområdet gentænkes på ny.

Internationalisering, flygtningekriser, pandemier, stigende polarisering, nye tilsyns- og dokumentationskrav, bæredygtigheds- og samskabelsesstrategier etc. sætter nye og fælles dagsordener, der kalder på nye uddannelsesmæssige initiativer.

Aftagerfeltet har, i uddannelsesudvalg, på temadage og i div. aftagerfora, formuleret et ønske om at fortsætte og intensivere undervisningen ift. ovenstående samt i arbejdet med og ledelsen af frivillige i det sociale arbejde. Tematikken er dagsordensat i det politiske liv, blandt civilsamfundsorganisationer og kommunale og regionale samarbejdspartnere.

I det uddannelsespolitiske liv er der stor opmærksomhed på uddannelse til pædagogisk arbejde. Nye krav til fremtidens pædagoger og pædagoguddannelse kan måske medføre nødvendige ændringer af professionsbacheloruddannelsen i diakoni og socialpædagogik, hvorfor den forestående revision af pædagoguddannelsen følges tæt. I professionshøjskolen VIA er det blevet besluttet, at alle studerende fra 2025 skal gennemføre et såkaldt "internationalt element" på min. 5 ECTS. Det betyder, at Diakoni og socialpædagogik skal have udviklet et nyt undervisningsforløb, der lever op hertil.

Uddannelsen har i en årrække haft dispensation fra VIA ift. adjunkt/lektor-forløb. Denne dispensation er tilbagekaldt og alle undervisere er i gang med et kompetenceudviklingsforløb mhp. at kunne dokumentere sammenlignelige kompetencer med VIA-ansatte undervisere.

Vi er på uddannelsen kontinuerligt optaget af, hvilken viden, færdigheder og kompetencer, studerende har brug for. Nye tendenser medfører nye opgaver, og der stilles bl.a. krav til studerendes samarbejdsevne med andre faggrupper og frivillige aktører, viden om professionens bidrag til opgaveløsning og evne til at udvikle pædagogisk- og diakonal praksis.

Vi har derfor de senere år, med afsæt i ovenstående, moduludviklet, så de studerende opnår større viden om samarbejdet med civile aktører og frivillige, blandt andet som afsæt for, at studerende i deres sidste praktik skal kunne arbejde med viden- og færdighedsmål, der omhandler opgave- og ansvarsfordeling mellem målgrupperne, professionelle, frivillige og pårørende.

I et omverdensperspektiv er det relevant for Diakoni og socialpædagogik at arbejde med følgende i den kommende periode:

- Undervisernes kompetenceudvikling
- Frivillighed og civilsamfund
- Internationalt element

Professionsperspektiv

Socialdiakonens profession er sammenlignelig med socialpædagogens, og den trækker således på mange års professionsforståelse i forhold til pædagogisk og socialt omsorgsarbejde. Som velfærdsuddannelse er det en vedvarende professionsfaglig udfordring dels at sikre, at uddannelsen svarer på de udfordringer som samfundet, professionen og aftagerfeltet efterspørger, dels at sikre et veldokumenteret videngrundlag. Det er således vigtigt, ift. indhold, tilrettelæggelse og udvikling af uddannelsen at sikre den nødvendige praksis-, udviklings- og forskningsviden – og det gør vi, ved at have tætte samarbejdsflader med praksis- og aftagerfelt, at deltage i FoU-arbejde og sikre den nødvendige kompetenceudvikling ift. professionsrelevante forsknings- og udviklingsarbejder. I tilknytning hertil er det en opgave til stadighed at sikre dimittenderne grundlag for relevant og efterspurgt videreuddannelse.

Den seneste dimittendundersøgelse (2020) viser at aftagerfeltet gerne ansætter socialdiakoner. Der er god beskæftigelsesstatus og uddannelsens dimittender ansættes i professionsrelaterede jobs i den kommunale og private sektor. Dimittenderne angiver selv, at der er høj overensstemmelse mellem det, de har lært på uddannelsen, og de kompetencer der efterspørgeres.

Professionens primære formål er, med afsæt i et helhedsorienteret perspektiv, at varetage menneskers omsorgs- udviklings- og læringsbehov. Uddannelsen knytter til ved "et udvidet omsorgsbegreb" (fysisk, psykisk, social, kulturel og åndelig omsorg), hvor etik og menneskesyn er centrale tematikker – og hvor socialpædagogisk og diakonal viden, færdigheder og kompetencer udgør den faglige klangbund. Det betyder bl.a. at der arbejdes med, at mennesker skal have mulighed for at leve et værdigt og meningsfuldt liv, at der gives deltagelsesmuligheder og faciliteres bæredygtige fællesskaber, og at der skabes håb, tillid og nye muligheder i menneskers liv.

Uddannelsen arbejder selv ud fra og med professionens kerneværdier i undervisningslokalet og i uddannelsens højskoleperspektiv. Fælles faglige initiativer, temadage, projekter, sociale tilbud etc. på tværs af semestre er bl.a. tænkt til understøttelse af udvikling af fælles professionsidentitet. En del af uddannelsens DNA er fx arbejdet med frivillighed. Begrebet udvikles både curriculært i klasselokalet og af sig selv i højskolerammen.

Vigtigheden af at arbejde med begrebet "frivillighed" i en professionsrelevant sammenhæng er blevet dagsordensat af uddannelsens aftagerfelt – og er som sådant et godt eksempel på, hvordan professionsaktuelle tendenser identificeres, og hvordan uddannelsen omsætter viden herom i udvikling og tilrettelæggelse af uddannelsen.

Uddannelsen har altid været tæt på aftagerfeltet (Diakonhøjskolens bestyrelse består af aftagere og professionsudøvere, uddannelsen har et stort netværk af dimittender, der jævnligt mødes etc.), og arbejdet hermed er vigtigt at vedligeholde og udbygge. Diakonhøjskolens bestyrelse, uddannelsens uddannelsesudvalg, professionsrelevante uddannelsessamarbejder, nationale og internationale netværk bidrager med viden og analyser ift. professionen. Denne viden inddrages og er central i uddannelsesarbejdet og danner grundlag for nye initiativer, kompetenceudvikling etc.

I et professionsperspektiv er det relevant for diakoni og socialpædagogik at arbejde med følgende i den kommende periode:

- Sikring af dimittenders muligheder for videreuddannelse
- Frivillighed og profession
- Samarbejdsflader med bagland og professionsfelt

Vi har på professionsbacheloruddannelsen i Diakoni og socialpædagogik valgt følgende strategiske temaer:

- Frivillighed og civilsamfund
- Internationalisering

2 Strategiske ambitioner

Strategisk tema 1: Frivillighed og civilsamfund

Frivillighed er en del af diakoniens DNA og har altid været en integreret del af uddannelserne på Diakonhøjskolen. Men de senere års udvikling i det diakonale og socialpædagogiske arbejde, tidens øgede fokus på civilsamfundets potentiale, og professionsfeltets ønske om et øget fokus på arbejdet med frivillige gør, at vi gerne vil udvikle arbejdet med frivillighed i uddannelsen herunder indhente ny viden samt igangsætte og deltage i udviklingsprojekt(er) om frivillighed og uddannelse, frivillighed og civilsamfund.

Ny viden peger på aktuelle udviklingstendenser i danskernes syn på frivillighed og frivillige engagement. Således understreger Center for Frivilligt Socialt Arbejde (CFSA) med faglige analyser (2020) vigtige pointer (flere frivillige engagerer sig i episodiske indsatser, COVID19 har afstedkommet nye frivillige initiativer og nye samskabelsesprojekter på tværs af kommune og civilsamfund, etc.), der alle kalder på nye uddannelsesmæssige initiativer.

Indtil videre er følgende tematikker i spil: Forholdet ml. frivillige og professionelle, ledelse af frivillige, kortlægning af frivillighed i Danmark, inddragelse af frivillige i socialt arbejde, samskabelse og innovation, frivilligcharteret, sociale investeringer og frivilligt socialt arbejde, den nye civilsamfundsstrategi, diakoni og frivillighed i indland og i udland, frivilliges motivation, frivillighed og lovgivning etc.

Ambitionen med det strategiske tema er dels at blive klogere på tematikken og den nyeste viden (herunder bibringe en oversigt over hvordan praksis-, udviklings- og forskningsviden knytter sig til tematikken), dels at komme med forslag til udvikling og tilrettelæggelse af uddannelsen mhp. en opprioritering af tematikken (herunder konkretisere egentlige formuleringer til brug for revision af studieordning). Endelig er det ambitionen at komme med konkrete forslag til studentercentreret undervisning, hvor den studerendes læring og aktive deltagelse sættes i fokus i forhold til "Frivillighed og civilsamfund".

Uddannelsen tematiserer i dag frivillighedsbegrebet i forskellige uddannelsesmoduler (primært modul 1, 2, 8, 9 og 10) og med forskellige indfaldsvinkler og vægtninger.

På modul 1 og 2 tematiseres begrebet i tilknytning til diakoniens grundlag og historie. Herudover introduceres det i tilknytning til besøgstjenesten.

På modul 8 arbejdes med frivillighed i det sociale arbejde, brudflader mellem det professionelle og frivillige sociale arbejde, ledelse af frivillige etc.

På modul 9 arbejdes med forholdet mellem frivillige og pårørende.

På modul 10 arbejdes med udviklingsarbejde i samarbejde med frivillige, offentlige og private aktører.

Det strategiske tema udvikles i tilknytning til Adjunktakademiets forskning og udviklingsarbejde og i samarbejde med repræsentanter fra professionsfeltet.

Som nævnt knytter både praksis-, udviklings- og forskningsviden sig til temaet, og der er derfor, indenfor hvert område, brug for opdateret viden.

I forhold til praksisviden er det centrale omdrejningspunkt at indkredse tendenser i og ønsker fra professionsfeltet til arbejdet med frivillighed og civilsamfund. Her er der brug for dataindsamling i form af interviews, læsning af professionsfeltets indsatsområder og prioriteringer etc.

I forhold til udviklingsviden er det vigtigt at skabe et overblik over relevante udviklingsprojekter med fokus på frivillighed og civilsamfund. Her skal der indsamles viden og udarbejdes oversigtsmateriale til brug for undervisningen og de studerende på uddannelsen.

I forhold til forskningsviden skal der indsamles viden fra forskningsområder, der er relevante for tematikken, og der skal i tilknytning hertil udarbejdes litteraturliste og temaoversigter.

Endelig skal der, med afsæt i de tre vidensformer, gives forslag til konkrete læringsmål for uddannelsen og udarbejdes forslag til undervisningsplaner (indhold, litteraturliste, studieaktivitetsmodel etc.). I tilknytning til temaet skal der endvidere gives forslag til organisering af videndeling mellem underviserne samt fælles kompetenceudvikling.

Strategisk tema 2: Internationalisering

Internationalisering og det internationale udblik er vigtigere og vigtigere i et uddannelsesperspektiv – og derfor har VIA besluttet, at alle studerende fra 2025, som en del af deres uddannelsesforløb, skal gennemføre et såkaldt "internationalt element" på min. 5 ECTS.

Beslutningen er inspireret af en Rambøll-undersøgelse fra 2019 om det internationale område i VIA, og den betød bl.a. et ønske om, "at internationalisering fremadrettet skal tænkes bredere end udlandsophold og mere integreret i VIAs uddannelser for at sikre, at alle studerende får mulighed for at opnå interkulturelle kompetencer".

Udgangspunktet er, at VIA forstår internationalisering som centralt for hver enkelt studerendes uddannelse og dannelse. Et internationalt udsyn og interkulturelle kompetencer er således en forudsætning for at kunne begå sig i en globaliseret virkelighed og på et globaliseret arbejdsmarked.

I definitionen af interkulturelle kompetencer lægger VIA sig op ad FN's og Unesco's forståelse: "Interkulturelle kompetencer henviser til at have tilstrækkelig relevant viden om kulturer samt generel viden om de spørgsmål, der opstår, når medlemmer af forskellige kulturer interagerer. Have holdninger, der tilskynder til etablering og opretholdelse af kontakt med andre. Samt at have de færdigheder, der kræves for at trække på både viden og holdninger, når man interagerer med andre fra forskellige kulturer".

Ambitionen med det strategiske tema er at komme med forslag til udvikling og implementering af et internationalt uddannelseselement på 5 ECTS og i tilknytning hertil udarbejde modulplaner og forslag til udvikling og tilrettelæggelse af uddannelsen samt udarbejde konkrete formuleringer til brug for revision af studieordning. Endelig er det ambitionen at komme med konkrete forslag til studentercentreret undervisning, hvor den studerendes læring og aktive deltagelse sættes i fokus i forhold til det internationale uddannelseselement.

Det strategiske tema udvikles i tilknytning til Adjunktakademiets forskning og udviklingsarbejde og med inspiration fra VIAs internationale tværgående uddannelsesnetværk.

Det internationale udblik har altid været en del af diakoniens DNA, og på diakoni og socialpædagogik har internationale perspektiver altid været en del af uddannelsens lærings- og dannelsesrum. Undervisning, studieture og praktikker har, med inspiration fra diakoniens menneskesyn og ud fra en grundforståelse af vigtigheden af at kunne agere i forhold til, lære af og indgå i dialog og samarbejder med mennesker med forskellige kulturelle og religiøse baggrunde, været omdrejningspunkt for uddannelsens internationale engagement. Hertil kommer, at Diakonhøjskolens Internationale Linje har bidraget med inspiration og perspektiver til uddannelsens højskole-, lærings- og dannelsesrum.

Uddannelsen tematiserer i dag det internationale ved følgende aktiviteter:

1. Internationale perspektiver, temadage, litteratur og kontakter i tilknytning til undervisningen
2. Mulighed for udenlandske praktikophold for de studerende
3. Samarbejder med Diakonhøjskolens internationale linje
4. Semesterfastlagte studieture til udlandet
5. Valgfag med fokus på kultur- og religionsmøde
6. Internationale samarbejdsprojekter
7. Deltagelse i internationalt FoU-arbejde
8. Samarbejde med internationale uddannelsesinstitutioner

De internationale uddannelseselementer er i dag væsentligst placeres på modul 7, hvor der bl.a. er fokus på kultur- og kulturanalyse & kultur- og religionsmøder, og modul 8, hvor der er fokus på international diakoni, og hvor uddannelsens udenlandske studietur er placeret.

De internationale elementer er tænkt som læringsaktiviteter, der skal give de studerende både professionsfaglige kompetencer (dybdefaglighed) og interkulturelle kompetencer (breddefaglighed).

Diakoni og socialpædagogik skal have udviklet et nyt undervisningsforløb, der lever op VIAs beslutning om et internationalt element på 5 ECTS. Det skal i tilknytning hertil fx undersøges om baglandet har gode idéer til vigtige tematikker, og om der kan hentes inspiration til forløbet hos samarbejdspartnere indenlands- og udenlands. Undervisningsforløbet skal konkretiseres og begrundes – og der skal skabes nye kontakter til udenlandske undervisningsinstitutioner.

Det skal overvejes, om det internationale element kan bygges op omkring den internationale studietur, hvor internationale samarbejdspartnere og projekter besøges, og om der kan udvikles nye synergier mellem uddannelsen, VIAs internationale arbejde og Diakonhøjskolens Internationale Linje (fælles undervisning, udviklingsprojekter, studietur etc.).

Endelig skal det beskrives hvordan praksis-, udviklings- og forskningsviden kan kvalificere uddannelseselementet.

3 Uddannelsens relevans

Dimittendprofil / professionsprofil for diakoni og socialpædagogik

Professionens formål og opgave

- Professionens primære formål og opgave er med afsæt i et helhedsorienteret perspektiv at varetage menneskers omsorgs- udviklings- og læringsbehov.
- Professionen understøtter menneskers betingelser og muligheder for at mestre eget liv med udgangspunkt i det enkelte menneskes ønsker og behov.
- Professionen arbejder tværprofessionelt og innovativt med løsningen af diakonale, sociale og pædagogiske omsorgsopgaver.

Professionsfaglige kompetencer

Professionen efterspørger at socialdiakonen kan:

- udøve, undersøge, udvikle og evaluere socialpædagogisk- og diakonal praksis
- varetage og koordinere omsorgs- lærings- og udviklingsarbejde ud fra et diakonalt menneskesyn og på et etisk reflekteret grundlag
- tilrettelægge kulturdidaktiske aktiviteter med udgangspunkt i menneskers forskellige forudsætninger
- varetage sundhedsfremmende- og sundhedsforebyggende opgaver
- gennemføre projektopgaver og projektledelse ift. professionsfaglige opgaver
- koordinere og lede samarbejdet med frivillige organisationer og medarbejdere
- samarbejde med borgere, pårørende, frivillige, civilsamfund og andre professioner ud fra en helhedsforståelse af menneskers komplekse livssammenhænge
- gennemføre fagligt begrundede og bæredygtige initiativer til glæde for mennesker i udsatte positioner

Konteksten for professionens virke

Professionens virkefelt er det diakonale, sociale- og pædagogiske område.

Det betyder, at socialdiakonens kontekst både er offentlige, private og selvejende velfærdstilbud.

Socialdiakonen samarbejder både med professionelle fagpersoner og frivillige aktører.

Socialdiakonen ansættes og arbejder inden for anbringelsesområdet, forsorgshjem og herberg, væresteder, aktivitetstilbud, botilbud, Særlig Tilrettelagt Uddannelse, specialskoler, dagtilbud- og SFO- området, frivilligkoordinering, støttekontaktperson/mentorfunktion m.fl.

De centrale aftagere er:

- kommuner og regioner
- civilsamfundsorganisationer
- selvejende institutioner
- private udbud

Effekten af professionsudøvelsen

Socialdiakonen arbejder tværprofessionelt og varetager menneskers omsorgs- udviklings- og læringsbehov. Det betyder bl.a.:

- at menneskers livskvalitet og muligheder for at leve et værdigt og meningsfuldt hverdagsliv fremmes - til glæde for den enkelte og det fælles liv
- at læringsmuligheder og mestring af eget liv understøttes
- at der gives deltagelsesmuligheder og faciliteres bæredygtige fællesskaber
- at der skabes håb, tillid og nye muligheder i menneskers liv
- at der bidrages til løsninger på individuelle og samfundsmæssige udfordringer
- at der bæres ved til samskabende bæredygtige initiativer til glæde og gavn for den enkelte og det fælles liv

Udviklingsperspektiver

I det store hele finder vi, at dimittendprofilen passer godt ift. de behov aftagerfeltet og professionen har. De seneste aftager- (2017) og dimittendundersøgelser (2020) understreger dette ved høje positive pro- centsvar ift. dimittendernes kompetencer og uddannelsens relevans. Den seneste rundspørge blandt det diakonale bagland (2020) lægger sig også i forlængelse heraf, og den understreger endvidere vigtigheden af at arbejde værdibaseret med et stærkt fokus på etik og menneskesyn.

Dimittendundersøgelsen dokumenterer endvidere, at uddannelsens dimittender får arbejde og at de arbejder inden for professionsrelevante områder. Uddannelsens halvårige dimittendmøder understreger ligeledes disse pointer.

Der er dog ingen tvivl om, at den profession, som professionsbacheloruddannelsen i diakoni og socialpædagogik uddanner til, hele tiden stiller nye udfordringer og krav. Den pædagogiske profession er altid en del af den politiske debat, og den aktuelle diskussion om fremtidens pædagoguddannelse følges tæt. På diakoni og socialpædagogik har vi noteret os professionshøjskolernes sigtelinjer for, hvad fremtidens pædagoger skal kunne, og hvordan pædagoguddannelsen kan styrkes for at understøtte dette.

Som uddannelse må man til stadighed ajourføre sig ift. den aktuelle samfundsdebat (dokumentationskrav, forrælsesfokus, barnets lov, housing first strategi, civilsamfundsstrategi etc.), nyeste viden og være tæt på såvel praksis- som relevante FoU-miljøer. På uddannelsen er vi, som tidligere nævnt, aktuelt optaget af dimittenders muligheder for videreuddannelse, samarbejdsflader med bagland og professionsfelt, tematikken frivillighed og civilsamfund, udvikling af et internationalt uddannelseselement, undervisernes kompetenceudvikling, studiecentreret læring og et udvidet videnbegreb, studieintensitet og feedback.

I forhold til udvikling i dimittendprofil, og i direkte forlængelse af de strategiske ambitioner, er uddannelsens fokus de næste år primært frivillighed og civilsamfund samt udvikling af et internationalt uddannelseselement. I forbindelse med arbejdet hermed skal dimittendprofilen naturligvis genbesøges mhp. eventuelle ajourføringer.

Som tidligere nævnt er begrundelserne for de strategiske temaer dels aftagerfeltets tilbagemeldinger dels VIAs fælles uddannelsesmæssige initiativ.

Fra aftagerfeltet lyder det samstemmende, og det bekræftes af politiske initiativer (bl.a. udvikling af ny civilsamfundsstrategi, udarbejdelse af anbefalinger for god ledelse i den frivillige sociale sektor etc.) og den nyeste forskning og viden, at det frivillige sociale arbejde får større og større betydning. Den udvikling og de deraf følgende mange muligheder for mennesker i udsatte positioner skal dimittender fra diakoni og socialpædagogik kende til og stifte bekendtskab med under uddannelsen. Den nye udvikling giver nye muligheder og stiller nye krav til dimittendernes kompetencer. Således skal nye samarbejdsflader og tilgange afprøves, og nye forståelser og virkeligheder implementeres i uddannelsen.

På samme måde har tidens mange udfordringer (globalisering, pandemier, flygtningekriser etc.) tydeliggjort vigtigheden af internationale perspektiver i professionsrettede uddannelser. VIAs initiativ om udvikling af et internationalt uddannelseselement skal ses i lyset heraf, og klæde uddannelsens dimittender på til at kunne begå sig på et globaliseret arbejdsmarked og i en globaliseret virkelighed. Initiativet ligger endvidere i en klar forlængelse af et (uddannelses)politisk ønske om øget mobilitet og udvikling af dimittenders interkulturelle kompetencer. Disse forhold og udtalte ønsker til fremtidens uddannelser skal naturligvis indarbejdes i uddannelsestænkningen og studieordningen for Diakoni og socialpædagogik.

4 Uddannelsens kvalitet

Videngrundlag

Uddannelsens videngrundlag bliver til i et samspil mellem praksis (aftagere, dimittender og studerende), undervisere og forskere. Videngrundlaget trækker således på praksis-, udviklings- og forskningsviden. Praksisfeltet (aftagere, praktikinstitutioner, civilsamfundsorganisationer m.fl.) bidrager med opdateret viden om tendenser inden for professionen (praksisviden), udviklingsarbejde (udviklingsprojekter, FoU m.fl.) og udviklingsfora, bidrager med ny viden til brug for udvikling af professionen (udviklingsviden), forskningsfeltet (FoU, universitetet, forskningsinstitutioner m.fl.) bidrager med ny forskning og viden (forskningsviden), der er relevant for professionsfeltet.

De forskellige vidensformer supplerer hinanden og er med til at sikre et solidt videns-fundament for uddannelsen i Diakoni og socialpædagogik. Temadage, undervisning af ansatte i praksis, FoU-arbejde, udarbejdelse af artikler, pædagogiske dage med professionsforskere, dialog og studiedage med praktikinstitutioner, samarbejdsprojekter med baglandsorganisationer, bestyrelsesarbejde m.v. er med til at trække linjer for de studerende mellem de forskellige vidensformer og således sætte dagsorden ift. uddannelsens videngrundlag. Uddannelsens faglige indsatsområder tager udgangspunkt i uddannelsens videns-, færdigheds- og kompetencemål men opdateres også løbende med indhentning af viden fra aftagere, forskere, fagmiljøer og samarbejdspartnere. På denne måde skulle de studerende gerne profitere af, at deres uddannelse fremstår som ajourført ift. de forventninger og krav som professionen stiller ift. aktuelle udfordringer.

I tilknytning hertil forventer vi, at de studerende, hvad faglig dybdelæring angår, profiterer af såvel samarbejdet med professionsforskere og kandidatuddannelse i diakoni på Aarhus Universitet som undervisernes fælles kompetenceudvikling. Endvidere forventer vi, at undervisernes inddragelse af forskningsbaseret litteratur, undervisernes FoU-arbejde, de studerendes konkrete udviklings- og samarbejdsprojekter med praksis, samt de fælles studiebesøg hos og studieture til udenlandske diakonale og socialpædagogiske organisationer, etc. bidrager med perspektiver og indsigter, så de studerende får optimale betingelser for at opnå uddannelsens mål for læringsudbytte.

Endelig understøtter uddannelsens kontinuerlige arbejde med udvikling af uddannelsens videngrundlag den studerendes udbytte af undervisningen.

Vi håber, at de strategiske ambitioner vil bidrage til at udvikle og samle videngrundlaget for de to tematikker og samtidigt udvikle den studentercentrerede undervisning. I forhold til udvikling af videngrundlaget vil vi gerne arbejde med større inddragelse af de studerende ifm. div. udviklingsarbejde(r).

Begrundelsen for ovenstående udvikling af videngrundlag skal, som tidligere nævnt, dels findes i aftagerfeltets ønske om at opprioritere arbejdet med frivillige og civilsamfund, dels findes i det uddannelsespolitiske ønske om at opprioritere det internationale område.

Indhold og tilrettelæggelse

Som en mindre uddannelse har alle undervisere mulighed for at være en central del af planlægningen og tilrettelæggelsen af moduler og undervisningens indhold. Alle undervisere er involveret i modul-evalueringer og opfølgning på evalueringer, som foregår på lærermøder og pædagogiske dage, ligesom alle undervisere er en del af de fælles tværfaglige modulplanlægningsmøder forud for semesterstart.

Den fælles planlægning giver os mulighed for dels at sikre sammenhænge i uddannelsen og dels at trække på forskellige netværk, kvalifikationer og kompetencer, som kan være væsentlige at bringe i spil i tilrettelæggelsen af uddannelsen.

Det betyder ift. de strategiske ambitioner, at vi fortsætter vores nuværende praksis og hvor afsættet er, at vi diskuterer planlægning og professionsdidaktik på fælles pædagogiske dage i juni/august 2020. Herefter indgår arbejdet med de strategiske ambitioner i det udviklingsarbejde, der er en del af lektorkvalificeringen, som alle undervisere indgår i.

Vi tilstræber en indsatsplan, der følger nedenstående tidsramme og struktur, velvidende at udviklingsprojekter kan være vanskelige at planlægge lineært.

Proces for "Frivillighed og civilsamfund":

1. Underviserworkshop om videngrundlag, indhold og tilrettelæggelse i forhold til temaet (gennemført april 2021)
2. Maj 2021: Nedsættelse af udviklingsgruppe
3. Efteråret 2021: Detailbeskrivelse af projekt i FoU-regi og baglandsorganisation, herunder stillingtagen til eventuelt internationalt udblik. Undervisere deltager sideløbende i adjunktforløbet om forsknings- og udviklingsarbejde.
Udarbejdelse af litteraturliste og oversigt over resursepersoner/organisationer
Interview af bagland og professionsfelt mhp. ønsker til frivillighedstemaer
4. November 2021: Stop-opdag
5. Behandling af dataindsamling (efterår 2021-forår 2022)
6. Marts 2022: Stop-op dag
7. Juni 2022: Stop-op dag og konkretisering af efterårets fokus, herunder internationalt udblik
8. September 2022: Internationalt udblik

9. Oktober 2022 – april 2023: Konkretisering af, hvordan vi kan arbejde professionsdidaktisk med frivillighed i uddannelsen samt udarbejdelse af forslag til ændringer af studieordning.
10. Der planlægges to stop-op dage i efteråret
11. Maj 2023: Fremlæggelse af forslag til ny studieordning for uddannelsesudvalg m.fl. (ansvar JMP/SK)
12. August 2023: Ny studieordning ikrafttrædelse 1. august
13. Januar 2024: Status og evaluering af undervisningen og nye tiltag. Planlægning af forårsseminaret og evt. justeringer.

Proces for ”Internationalt element”

1. Underviserworkshop om videngrundlag, indhold og tilrettelæggelse i forhold til temaet (juni 2021)
2. Juni 2021: Nedsættelse af udviklingsgruppe (juni 2021)
3. Efteråret 2021: Detailbeskrivelse af projekt i FoU-regi. Undervisere deltager sideløbende i adjunktforløbet om forsknings- og udviklingsarbejde.
Udarbejdelse af litteraturliste og oversigt over resursepersoner/organisationer
Interview af professionsfelt, internationale samarbejdspartnere samt VIAs projektleder mhp. ønsker til internationalt element. Det undersøges, hvorvidt der er muligheder for et norsk samarbejde i foråret 2023 (Erasmus)
4. November 2021: Stop-op dag
5. Behandling af dataindsamling (efterår 2021-forår 2022)
6. Marts 2022: Stop-op dag
7. Juni 2022: Stop-op dag og konkretisering af efterårets fokus
8. Oktober 2022 – april 2023: konkretisering af, hvordan vi kan arbejde professionsdidaktisk med det internationale element samt udarbejdelse af forslag til ændringer af studieordning. Der planlægges to stop-op dage i efteråret
9. Maj 2023: Fremlæggelse af forslag til ny studieordning for uddannelsesudvalg m.fl. (ansvar JMP/SK)
10. August 2023: Ny studieordning ikrafttrædelse 1. august
11. Januar 2024: Status og evaluering af undervisningen og nye tiltag. Planlægning af forårsseminaret og evt. justeringer.

Begrundelsen for ovenstående udvikling skal, som tidligere beskrevet, dels findes i aftagerfeltets ønske om at opprioritere arbejdet med frivillige og civilsamfund og dels i et uddannelsespolitisk ønske om at opprioritere det internationale område.

Bilag 1, Uddannelsens indsatser

Indsatser på Diakoni og socialpædagogik: Frivillighed og civilsamfund

INDSATS, INDHOLD og RESULTAT	TID	ANSVARLIG
Underviserworkshop med fokus på at udarbejde matr. til udviklingsgruppen der skal udvikle videngrundlag, indhold og tilrettelæggelse af temaet "Frivillighed og Civilsamfund"	04/21	SK/JMP
Nedsættelse af udviklingsgruppe (UG)	05/21	SK/JMP
Udarbejde endelig projektbeskrivelse og indhold af udviklingsprojektet	E21	UG
Udarbejdelse af litteraturliste og oversigt over resursepersoner/organisationer	E21	UG
Interview af bagland og professionsfelt mhp. indsamling af ønsker til indhold	E21	UG
Stop-op dag	11/21	SK/JMP
Behandling af dataindsamling	08-05/22	UG
Stop-op dag og konkretisering af efterårets fokus	06/22	SK/JMP
Internationalt udblik	09/22	UG
Professionsdidaktik og frivillighed samt udarbejdelse af forslag til ændringer af studieordning	10/22 – 04/23	UG
Fremlæggelse af forslag til ny studieordning for uddannelsesudvalget	05/23	SK/JMP
Ny studieordning introduceres	08/22	SK/JMP
Status og evaluering af undervisningen og de nye tiltag	01/24	SK/JMP

Indsatser på Diakoni og socialpædagogik: Internationalisering

INDSATS, INDHOLD og RESULTAT	TID	ANSVARLIG
Underviserworkshop med fokus på at udarbejde matr. til udviklingsgruppen der skal udvikle videngrundlag, indhold og tilrettelæggelse af temaet "Internationalt element"	06/21	SK/JMP
Nedsættelse af udviklingsgruppe (UG)	06/21	SK/JMP
Udarbejde endelig projektbeskrivelse og indhold af udviklingsprojektet	09/21	UG
Udarbejdelse af litteraturliste og oversigt over resursepersoner/organisationer	08-12/21	UG
Interview af professionsfelt og internationale samarbejdspartnere samt VIAs projektleder mhp. indsamling af ønsker til indhold. Det undersøges, hvorvidt der er muligheder for et norsk samarbejde foråret 2023	E21	UG
Stop-op dag	11/21	SK/JMP
Behandling af dataindsamling	08-03/22	UG
Stop-op dag	03/22	SK/JMP
Stop-op dag og konkretisering af efterårets fokus	06/22	SK/JMP
Professionsdidaktik og internationalisering samt udarbejdelse af forslag til ændringer af studieordning	10/22 – 04/23	UG
Fremlæggelse af forslag til ny studieordning for uddannelsesudvalget	05/23	SK/JMP
Ny studieordning introduceres	08/22	SK/JMP
Status og evaluering af undervisningen og de nye tiltag	01/24	SK/JMP

Bilag 2, Kompetenceudviklingsplan Diakoni og socialpædagogik

1. Indsatsområder

De kommende års indsatsområde har fokus på opkvalificering af undervisernes didaktiske kompetencer.

2. Mål og effekter

Målet med kompetenceudviklingen er at alle undervisere gennemfører undervisningen i VIAs Adjunktakademi og således tilegner sig ajourførte didaktiske kompetencer.

Det er endvidere målet at kunne dokumentere sammenlignelige kvalifikationer med VIA-kollegaerne.

3. Metoder

Kompetenceudviklingen følger indholdet i VIAs Adjunktakademi og forløber som følger:

I efteråret 2020 gennemføres de obligatoriske moduler i E-læring og digitale læremidler samt det valgfrie modul i problem- og projektbaseret læring.

I efteråret 2020 påbegyndes det obligatoriske modul i professionsdidaktik. Modulet færdiggøres foråret 2021.

I efteråret 2021 samt foråret 2022 gennemføres det obligatoriske modul i forsknings- og udviklingsarbejde.

4. Organisation

Kompetenceudviklingens undervisning planlægges af VIA under ledelse af Niels Krause-Jensen. Diakonhøjskolen betaler, efter regning, herfor.

Forstander Jens Maibom Pedersen er ansvarlig for organiseringen af undervisningsdagene.

5. Opfølgning og evaluering

Kompetenceudviklingen evalueres omkring underviserbordet mhp. hvilke elementer af kompetenceudviklingen, der kan bruges hvor.

Kompetenceudviklingen evalueres endvidere med henblik på at kunne dokumentere sammenlignelige kompetencer med undervisere i VIA.